

www.stat.gov.pl/bydgosz

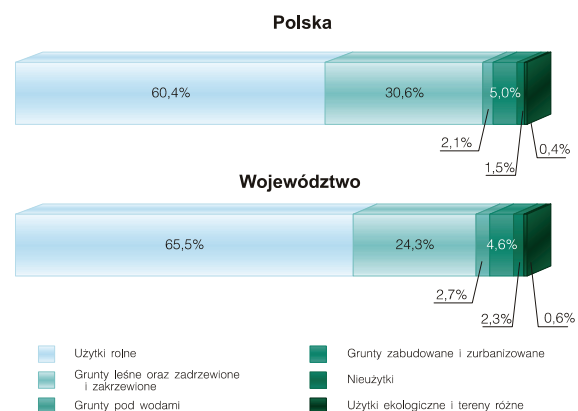
OPRACOWANIA SYGNALNE

WYKORZYSTANIE I OCHRONA ZASOBÓW POWIERZCHNI ZIEMI

Powierzchnia geodezyjna województwa kujawsko-pomorskiego według stanu w dniu 1 I 2011 r. wyniosła 1797,1 tys. ha, co stanowiło 5,7 % ogólnej powierzchni Polski, w tym:

- użytki rolne zajmowały powierzchnię 1176,8 tys. ha (65,5 % powierzchni ogólnej województwa; w kraju udział ten wyniósł 60,4 %);
- powierzchnia gruntów leśnych oraz zadrzewionych zakrzewionych wyniosła 437,2 tys. ha (24,3 % ogólnej powierzchni województwa; w Polsce – 30,6 %);
- grunty pod wodami obejmowały powierzchnię 47,9 tys. ha (2,7 % powierzchni ogólnej województwa; w Polsce – 2,1 %);
- grunty zabudowane i zurbanizowane – 83,0 tys. ha (4,6 % powierzchni ogólnej województwa; w kraju – 5,0 %), w tym tereny komunikacyjne stanowiły 66,2 %, mieszkaniowe 19,5 %, a tereny rekreacji i wypoczynku – 4,0 % (w Polsce odpowiednio: 57,0 %, 18,3 % i 4,2 %).

STRUKTURA POWIERZCHNI GEODEZYJNEJ WEDŁUG KIERUNKÓW WYKORZYSTANIA W 2011 R.
Stan w dniu 1 I

Pozostałe 52,2 tys. ha powierzchni (2,9 % powierzchni ogólnej województwa) stanowiły użytki ekologiczne, nie-użytki i tereny różne.

W 2010 r. z **produkcji rolniczej i leśnej** wyłączono 63 ha gruntów (52 ha gruntów rolnych i 11 ha gruntów leśnych), które przeznaczone zostały przede wszystkim pod tereny osiedlowe (49,2 %) oraz przemysłowe (25,4 %). Użytki rolne wyłączone na cele nierolnicze należały głównie do III klasy bonitacyjnej (84,6 %).

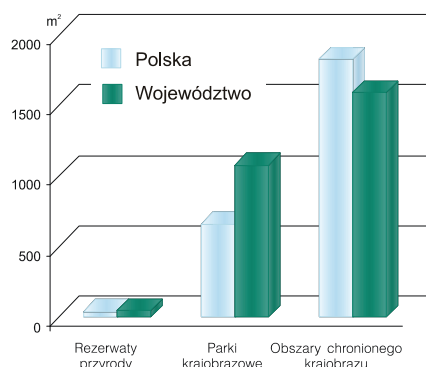
W końcu 2010 r. łączna powierzchnia gruntów, które utraciły całkowicie wartości użytkowe (grunty zdewastowane) oraz gruntów, których wartość użytkowa zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska, działalności przemysłowej, a także wadliwej działalności rolniczej (grunty zdegradowane) była nieznacznie, bo o 0,6 % mniejsza niż w końcu 2009 r. i wynosiła 4,4 tys. ha (7,2 % gruntów wyłączonych w kraju) i nadal w 99,0 % były to grunty zdewastowane. W ciągu roku rekultywacji poddano 10 ha gruntów, a zagospodarowano 7 ha gruntów. W obu przypadkach grunty w całości przeznaczone na cele rolnicze.

OCHRONA PRZYRODY

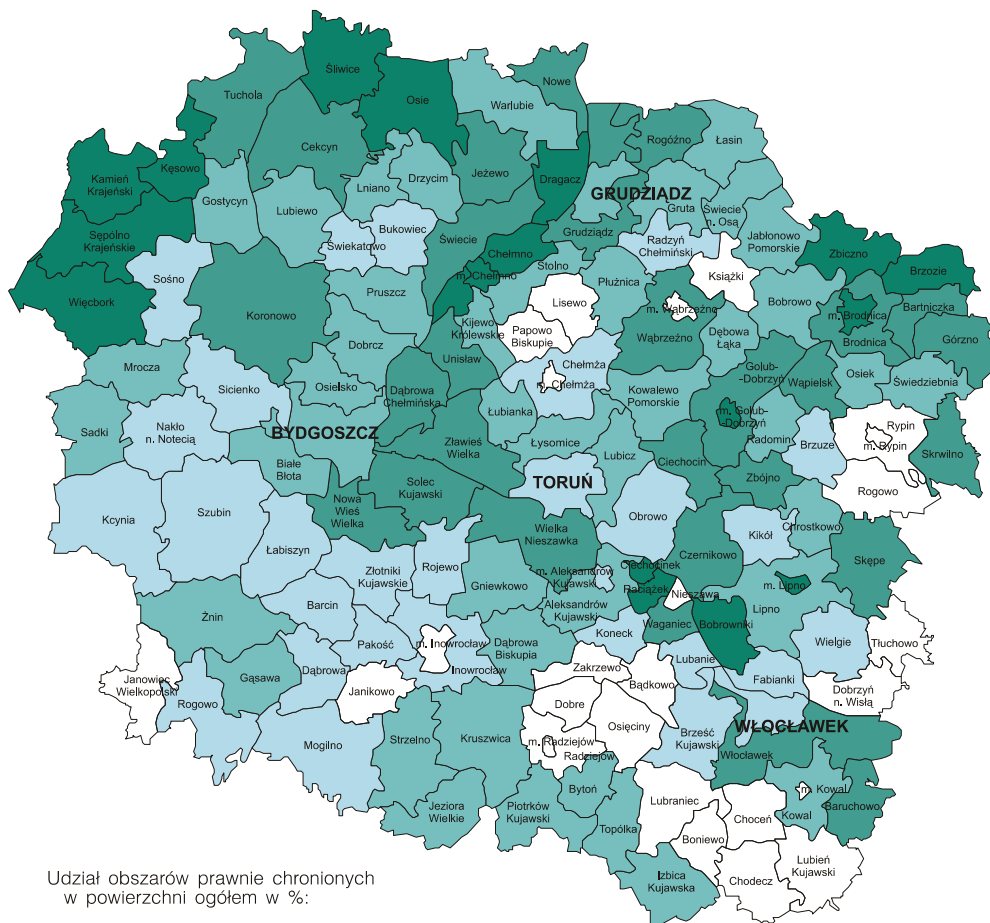
Ogólna **powierzchnia obszarów prawnie chronionych** w województwie kujawsko-pomorskim w 2010 r. wyniosła 571,1 tys. ha. Stanowiło to 31,8 % powierzchni ogólnej województwa oraz 5,6 % *chronionej powierzchni Polski*. Przeciętnie na 1 mieszkańca w województwie przypadało 2760 m² powierzchni prawnie chronionej (w Polsce – 2655 m²). Największą część powierzchni obszarów prawnie chronionych zajmowały:

- obszary chronionego krajobrazu – 32 obiekty o powierzchni 329,7 tys. ha (57,7 % powierzchni chronionej województwa);
- parki krajobrazowe – 8 obiektów o powierzchni 223,5 tys. ha (39,1 % powierzchni chronionej).

POWIERZCHNIA OBSZARÓW PRAWNIE CHRONIONYCH W PRZELICZENIU NA 1 MIESZKAŃCA W 2010 R.

POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA W 2010 R.

Ponadto na terenie województwa wyodrębniono:

- 94 rezerwy o łącznej powierzchni 9,5 tys. ha;
- 1530 użytków ekologicznych – 5,3 tys. ha;
- 47 zespołów przyrodniczo-krajobrazowych – 3,0 tys. ha;
- 5 stanowisk dokumentacyjnych – 93,6 ha;
- 2622 pomników przyrody.

Spośród wszystkich gmin województwa, powierzchnia gminy Kęsowo oraz miast: Chełmno i Ciechocinek są w całości obszarami prawnie chronionymi.

WYKORZYSTANIE, ZANIECZYSZCZENIE I OCHRONA WÓD

W 2010 r. **pobór wody** na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w województwie kujawsko-pomorskim wyniósł 245,3 hm³ (2,3 % *ogólnego poboru wody w Polsce*) i był o 0,6 % niższy niż w ub. roku. Pobór wody z przeznaczeniem na cele produkcyjne wyniósł 31,6 % (wzrost o 1,9 pkt proc. w porównaniu z ub. rokiem), do nawodnień w rolnictwie – 21,2 % (spadek w stosunku do 2009 r. o 2,6 pkt proc.), a na potrzeby eksploatacji sieci wodociągowej – 47,2 % (wzrost o 0,7 pkt w porównaniu z ub. rokiem).

Największy pobór wody zanotowano:

- w powiecie świeckim – 13,5 % poboru wody w województwie (w tym najwięcej na cele produkcyjne – 84,9 %);
- w powiecie inowrocławskim – 13,2 % (większość, bo 69,8 % na cele produkcyjne);
- w powiecie nakielskim – 12,3 % (w tym najwięcej do nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych – 85,7 %);
- w Bydgoszczy – 12,1 % poboru (w tym najwięcej, bo 67,9 % do eksploatacji sieci wodociągowej).

TABL. 1. Oczyszczalnie ścieków

WYSZCZEGÓLNIENIE	Oczyszczalnie przemysłowe		Oczyszczalnie komunalne		
	liczba	przepustowość w dam ³ /dobę	liczba	przepustowość w dam ³ /dobę	
Ogółem	2005	61	433,8	128	436,8
	2009	55	403,3	143	484,7
	2010	50	404,2	141	451,4
Mechaniczne	2005	21	281,1	1	0,1
	2009	20	259,7	3	0,4
	2010	17	259,9	3	0,6
Chemiczne	2005	5	33,7	–	x
	2009	4	28,0	–	x
	2010	4	28,0	–	x
Biologiczne	2005	34	112,5	93	96,7
	2009	30	109,1	109	156,0
	2010	28	109,8	107	112,2
Z podwyższonym usuwaniem biogenów	2005	1	6,5	34	340,0
	2009	1	6,5	31	324,3
	2010	1	6,5	31	338,6

Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2010 r. wyniosło 216,9 hm³ (88,4 % poboru wody) i zmniejszyło się w stosunku do 2009 r. o 3,0 %. **Zużycie wody w województwie stanowiło 2,1 % zużycia w Polsce.**

Największe zużycie, analogicznie jak w przypadku poboru wody, zanotowano w powiatach: świeckim, inowrocławskim, nakielskim oraz w mieście Bydgoszczy.

W 2010 r. ilość ścieków przemysłowych i komunalnych odprowadzanych do wód powierzchniowych lub do ziemi wyniosła 127,7 hm³, w tym 117,3 hm³ wymagało oczyszczenia (91,9 %).

Stanowiło to 5,1 % ścieków wy-

magających oczyszczenia w kraju. Ilość ścieków wymagających oczyszczenia wzrosła, w stosunku do 2008 r. – o 5,7 %, a w odniesieniu do ub. roku – o 6,6 %. *W Polsce podobnie jak w naszym województwie notujemy wzrost ilości ścieków analogicznie: o 3,3 % i o 5,1 %.*

Najwięcej ścieków wymagających oczyszczenia wytworzono w: Bydgoszczy – 21,9 % udziału w ilości ogółem, powiecie inowrocławskim – 20,4 % oraz świeckim – 17,8 % oraz w Toruniu – 8,7 %. Liczba oczyszczalni komunalnych funkcjonujących na terenie województwa zmniejszyła się ze 146 w 2008 r. i 143 w 2009 r. do 141 w analizowanym roku (spadek w stosunku do 2008 r. o 3,4 %).

Na koniec 2010 r. 70,8 % ludności mieszkającej w województwie kujawsko-pomorskim korzystało z oczyszczalni ścieków. W stosunku do 2008 r. wskaźnik ten wzrósł o 1,1 pkt proc. a w stosunku do ub. roku o 0,5 pkt.

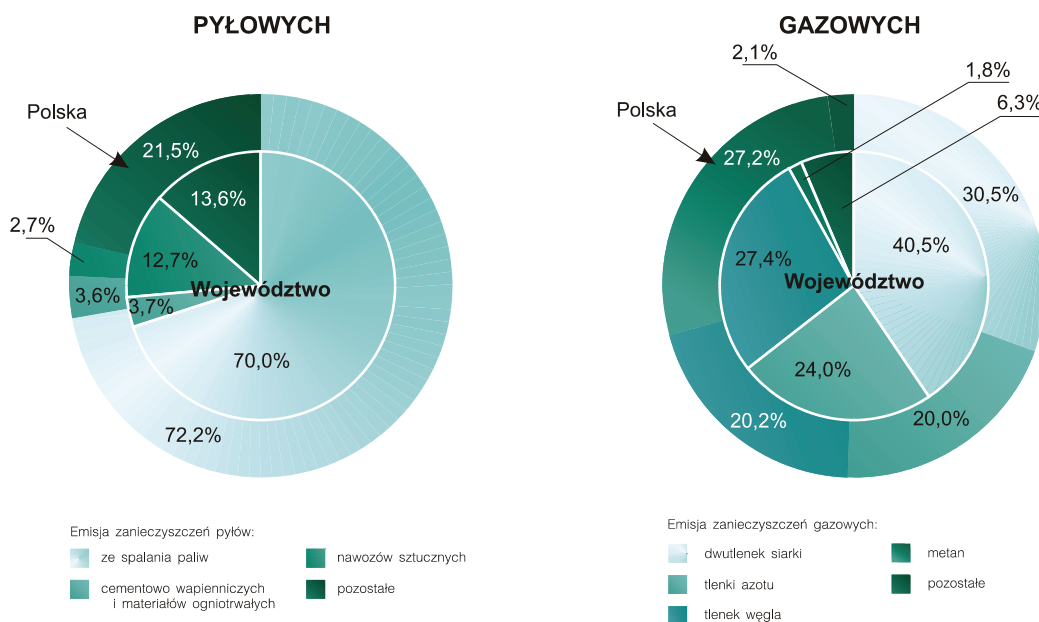
ZANIECZYSZCZENIA I OCHRONA POWIETRZA

W 2010 r. za szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza atmosferycznego w województwie kujawsko-pomorskim uznano 81 zakładów (w 2009 r. – 80). Zakłady te wyemitowały 4,3 tys. ton **zanieczyszczeń pyłowych** (6,9 % *zanieczyszczeń pyłowych w kraju*), tj. o 4,7 % mniej niż w ub. roku. Podobnie jak w latach poprzednich, największy udział (70,0 %) miały pyły wytworzone w procesie spalania paliw. Emisja zanieczyszczeń pyłowych koncentrowała się głównie: w powiecie inowrocławskim – 32,6 %, we Włocławku – 18,7 % oraz w Bydgoszczy – 17,1 %.

Emisja zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla) wyniosła 57,1 tys. ton (3,4 % *zanieczyszczeń gazowych Polski*) i była wyższa o 10,6 % w porównaniu z 2009 r. Największa koncentracja zanieczyszczeń gazowych (bez CO₂) wystąpiła: w powiecie inowrocławskim – 41,1 %, w Bydgoszczy – 19,6 % i powiecie żnińskim – 9,5 %.

Zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych **zatrzymanych i zneutralizowanych w urządzeniach** do redukcji zanieczyszczeń w 2010 r. było 491,7 tys. ton, a gazowych – 33,0 tys. ton. Urządzenia do redukcji zanieczyszczeń pyłowych posiadało 61 zakładów, a do redukcji zanieczyszczeń gazowych – 13.

STRUKTURA ZANIECZYSZCZEŃ Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIE UCIAŻLIWYCH W 2010 R.

Dane o ilości **zatrzymanych i zneutralizowanych zanieczyszczeń** pyłowych i gazowych obrazują rozmiary zanieczyszczeń zredukowanych w urządzeniach do ochrony powietrza zainstalowanych w zakładach uznanych za szczególnie uciążliwe dla atmosfery. Skuteczność działania urządzeń oczyszczających, określana jako stopień redukcji zanieczyszczeń, wskazuje jaki procent całkowitej ilości danego zanieczyszczenia wprowadzonego do urządzenia został przez to urządzenie zatrzymany. Wartość tego wskaźnika może wahać się od 0–100 %.

im bliższa jest 100, tym większy jest potencjał ochrony danego źródła zanieczyszczenia. W województwie kujawsko-pomorskim stopień redukcji zanieczyszczeń pyłowych w 2010 r. wyniósł 99,1 %, tj. ukształtował się na takim samym poziomie jak w 2009 r., natomiast w przypadku zanieczyszczeń gazowych (bez CO₂) wskaźnik ten zmniejszył się z 37,6 % w 2008 r., 39,6 % w 2009 r. i wyniósł 36,6 % na koniec 2010 r.

ODPADY

Dane o **odpadach** (z wyłączeniem komunalnych) dotyczą jednostek wytwarzających w ciągu roku sumarycznie powyżej 1 tys. ton odpadów lub posiadających 1 mln ton i więcej odpadów nagromadzonych. W 2010 r. w województwie kujawsko-pomorskim wytworzono 2267,7 tys. ton odpadów, tj. więcej niż rok temu o 9,9 %. Oznacza to, że ilość odpadów przypadająca średnio na 1 km² zwiększyła się z 114,8 ton w 2009 r. do 126,2 ton obecnie. Udział odpadów **poddanych odzyskowi** wyniósł 73,8 %, zaś unieszkodliwionych było 8,9 %; wskaźniki te były niższe w porównaniu z 2009 r., odpowiednio: o 12,7 pkt proc. i o 1,4 pkt. Powierzchnia niezrekultywowanych terenów składowania odpadów zmniejszyła się o 36,1 ha w skali roku (w ciągu roku niezrekultywowana została żadna powierzchnia) i zajmowała w analizowanym roku 222,3 ha.

Ilość **odpadów komunalnych** powstałych w ciągu roku w wyniku działalności bytowo-gospodarczej ludności spadła w stosunku do ub. roku o 1,7 % i wyniosła 514,8 tys. ton, w tym 377,8 tys. ton to odpady powstające w gospodarstwach domowych (73,4 % udziału). Udział odpadów wyselekcjonowanych wzrasta – w 2009 r. zwiększył się do poziomu 9,6 % ogółu zgromadzonych odpadów, tj. wzrost o 2,1 pkt proc. w stosunku do w 2009 r. Odpady komunalne były wywożone na 54 czynne kontrolowane składowiska, które zajmowały łączną powierzchnię 174,9 ha (mniejszą niż w 2009 r. o 20,9 %).

TABL. 2. Odpady komunalne zebrane selektywnie

WYSZCZEGÓLNIENIE		Odpady komunalne zebrane selektywnie									
		razem	w tym:								
			papier i tektura	szkło	tworzywa sztuczne	metale	tekstyli	niebezpieczne	zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne	wielkogabarytowe	biodegradowalne
Ogółem w t	2005	12715,3	2603,9	5302,2	2958,6	135,4	1098,3	4,2	3,6	609,1	.
	2009	39362,4	5136,5	11477,3	5614,5	337,2	1348,9	27,9	2033,7	2363,2	11023,2
	2010	49579,1	8180,7	11386,5	7140,8	443,4	1270,4	29,5	405,4	2072,5	18649,9
w tym z gospodarstw domowych	2005	11703,2	2369,6	4975,1	2750,2	48,8	1098,1	3,9	3,6	453,9	.
	2009	28618,4	3409,3	9234,8	4492,2	169,6	1325,8	18,5	1766,4	2165,7	6036,1
	2010	38168,8	4972,0	9407,5	5875,0	314,8	1253,0	20,9	355,8	1603,2	14366,6

NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ

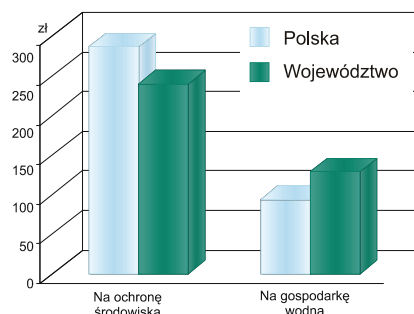
Zapobieganie zanieczyszczeniom i degradacji środowiska wymaga nakładów na ekologiczne przedsięwzięcia inwestycyjne. W 2010 r. **nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska** w województwie kujawsko-pomorskim wyniosły 495,4 mln zł i były o 5,8 % niższe niż przed rokiem. *Wydatki te stanowiły 4,5 % nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska w kraju (w 2009 r. – 4,9 %) i 5,2 % ogółu wydatków inwestycyjnych w województwie (przed rokiem 4,7 %).* Najwięcej środków przeznaczono na gospodarkę ściekową i ochronę wód – 64,0 %, w tym na sieć kanalizacyjną odprowadzającą ścieki i wody opadowe – 45,7 % (przed rokiem odpowied-

nio: 73,2 % i 40,1 %). Na gospodarke odpadami przekazano 11,2 % nakładów inwestycyjnych (wobec 15,0 % w 2009 r.), a na ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu – 20,8 % (wobec 8,4 %).

Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej w 2010 r. w województwie kujawsko-pomorskim poniesiono w kwocie 265,3 mln zł (o 59,7 % więcej niż przed rokiem) i stanowiły 7,4 % krajowych nakładów inwestycyjnych na ten cel i 2,8 % ogółu wydatków inwestycyjnych w województwie kujawsko-pomorskim (w 2009 r. – 1,5 %). Najwięcej środków przeznaczono na budowę i modernizację stacji uzdatniania wody – 50,2 % oraz na ujęcia i doprowadzenia wody – 42,2 % wydatków (w 2009 r. analogicznie: 16,1 % i 81,0 %).

W przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa kujawsko-pomorskiego nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska w 2010 r. wyniosły 239 zł, a gospodarce wodnej – 128 zł.

NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ W PRZELICZENIU NA 1 MIESZKAŃCA W 2010 R.

Efekty rzeczowe uzyskane w wyniku przekazania do użytku w 2010 r. inwestycji ochrony środowiska i gospodarki wodnej w województwie kujawsko-pomorskim to m.in.:

- sieć wodociągowa o długości 510,3 km,
- sieć kanalizacyjna odprowadzająca ścieki o długości 342,5 km,
- sieć kanalizacyjna odprowadzająca wody opadowe o długości 45,9 km,
- ujęcia wodne o wydajności 4290 m³/dobę,
- stacje uzdatniania wody o wydajności 11262 m³/dobę,
- 1297 indywidualne oczyszczalnie ścieków o łącznej wydajności 3073 m³/dobę,
- urządzenia i instalacje do redukcji zanieczyszczeń pyłowych – o wydajności 1768 ton/rok.

Opracowanie merytoryczne:

Wydział Badań Ankietowych: Ewa Panic-Kentzer – tel. 52 366 93 89

Redakcja techniczna, skład i grafika komputerowa:

Wydział Opracowań Statystycznych: Ewa Liminowicz, Bożena Małecka, Anna Nakielska, Jacek Pruski